

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PALCZOWICE

I. Charakterystyka miejscowości.

PALCZOWICE – miejscowość położona na prawym brzegu rzeki Skawy, w Małopolsce, w powiecie oświęcimskim, we wschodniej części gminy Zator. Średnia wysokość 226 m. n.p.m.. Pod względem geograficznym miejscowość leży w Małopolsce Zachodniej, w Dolinie Wisły.

Miejscowość jest położona w odległości

- 2 km od miasta Zator
- 5km od siedziby sąsiedniej gminy – Spytkowic
- 18km od Oświęcimia
- 15km od Wadowic

Przez miejscowość prowadzi łącznie 6,3 km dróg publicznych, z czego:

- drogi gminne to ok. 4,6km
- droga powiatowa to ok. 0,7 km
- droga krajowa 44 Gliwice – Kraków ok.1,0km

Z południowego – zachodu na wschód południowa część Palczowic przecina linia kolejowa Kraków –Płaszów – Oświęcim, której początki sięgają 1892 roku.

Powierzchnia miejscowości – 3,31 km², liczba mieszkańców Palczowic – ok.500osób.

Historia miejscowości

Wieś założona została w XIII wieku prawdopodobnie przez rycerzy niemieckich. Pierwsze materiały piśmienne mówią o miejscowości „Palzowic” i pochodzą z lat 1325-1327. W II połowie XIV wieku Placzowice były w posiadaniu rycerskiej rodziny herbu Raszyc. Potem stanowiła własność książęcą, w XV wieku stanowiła własność Myszkowskich h. Jastrzębiec, a następnie Porębskich h.Kornicz, Palczowskich i Potockich h. Pilawa.

W miejscowości znajduje się zabytkowy, drewniany kościółek p.w. Św.Jakuba z 1894 roku, który został wybudowany w miejsce pierwotnego, jodłowego pochodzącego z roku 1498 roku, który w okresie reformacji w XVI wieku Palczowscy zamienili na zbór kalwiński. W miejscowości tej znajduje się również dawny zespół folwarczny z ogrodem, budynkami czworaków i domkiem ogrodnika, który powstał prawdopodobnie w I połowie XIX wieku.

W Rabusiowicach stanowiących przysiółek Palczowic, znajduje się również pomnik historyczny tzw.kopiec „Grunwald”, który mieszkańcy usypali w roku 1910 w 500 rocznicę bitwy pod Grunwaldem. W czasie II wojny światowej i okupacji niemieckiej kopiec został wysadzony w powietrze i całkowicie zniwelowany, mieszkańcy jednak w roku 1966 odbudowali pomnik z okazji 1000-lecia Państwa Polskiego.

Układ przestrzenny

Od swoich początków Palczowice charakteryzowały się układem ruralistycznym – tj rozwój zabudowy odbywał się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, w układzie północ – południe, w pobliżu Zatora oraz w części północnej w Rabusiowicach. W centrum miejscowości zlokalizowany jest zabytkowy, drewniany Kościół p.w.św.Jakuba, pochodzący z końca XIX wieku, szkoła oraz Dom Ludowy będący jednocześnie siedzibą LKS Palczowice.

Wschodnią część miejscowości zajmuje kompleks stawów znanych pod nazwą Stawów Spytkowickich.

II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Zasoby przyrodnicze

1. Zbiorniki wodne – stawy rybne

Dolina Skawy i Wisły oraz większe cieki, stanowią podstawę systemu ekologicznego terenu Gminy Zator. Struktury te pełnią funkcje korytarzy ekologicznych, które wymagają zachowania, utrzymania i ochrony ich naturalnego charakteru. Wschodni obszar Palczowic obejmuje kompleks stawów rybnych znanych pod nazwą Stawy Spytkowice, na który to kompleks składają się stawy: Orłownik, Kempnik, Bagiennik, Jakubowiec, Grabnik, Palczowiec Dolny oraz Palczowiec Górny zlokalizowane na terenie Palczowic. Prowadzona jest tu intensywna hodowla ryb.

2. Obszar Natura 2000

Znaczna część terenu miejscowości ujęta została w europejskiej sieci ekologicznej obszarów NATURA 2000, w specjalnej strefie ochrony ptaków, przede wszystkim ze względu na występowanie chronionych gatunków ptaków jak np. bąk, bączek, rybitwa białowąsa, perkoz, błotniak stawowy. Jest to wynikiem występowania dużej powierzchni zbiorników wodnych – stawów rybnych, które sprzyjają rozwojowi różnorodnych zbiorowisk roślinnych stanowiących siedliska ptaków oraz innych zwierząt. Tereny stawów są również miejscem żerowania i rozrodu bociana białego.

3. Złóża naturalne

Północno- zachodnia część Palczowic sąsiadująca z Podolszem obejmuje tereny, na których stwierdzono występowanie kruszyw naturalnych. Złóża te występują pod nazwą „Zator – Podolsze Nowe”.

4. Pozostałe

Na uwagę zasługuje również stara aleja kasztanowa prowadząca w kierunku Smolic oraz dwa okazałe drzewa o wymiarach pomnikowych: jawor i klon.

Dziedzictwo kulturowe

1. Najstarszymi obiektami w Palczowicach są:

Kościół pw. Św. Jakuba z 1894 roku, który został wpisany do rejestru zabytków. Kościół ten został wybudowany w miejscu pierwotnego, jodłowego kościoła pochodzącego z 1498 roku.

„Kopiec – Grunwald” - pomnik historyczny usypany przez mieszkańców miejscowości w 1910 roku w 500 rocznicę zwycięskiej bitwy pod Grunwaldem. W czasach okupacji hitlerowskiej pomnik został wysadzony w powietrze, jednak mieszkańcy odbudowali go w 1966 roku z okazji 1000-lecia Państwa Polskiego.

2. Szlaki rowerowe

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wyznaczono ścieżki rowerowe. Jedna z nich wiedzie z centrum Palczowic przez Rabusiuwice (tu kopiec Grunwald) do Smolic lub w kierunku południowym przez Laskową do Grodziska. Trasy te wiodą przez najbardziej malownicze i wartościowe krajobrazowo tereny gminy, objęte obszarem Natura 2000.

Na terenie Palczowic nie ma zapewnionej bazy noclegowej

Infrastruktura społeczna

Na terenie miejscowości funkcjonują

- Szkoła Podstawowa
- Niepubliczne Przedszkole w Palczowicach

Znajduje się tu Dom Ludowy, który jest jednocześnie siedzibą LKS Palczowice.

Planowane jest otwarcie w Domu Ludowym Akademii Regionu – Centrum Historycznego, gdzie powstanie wystawa poświęcona historii regionu i umożliwiona zostanie organizacja multimedialnych warsztatów i konferencji. Planowane jest również otwarcie pracownik wikliniarskiej nawiązującej do tradycji miejscowości.

Infrastruktura techniczna, gospodarka i rolnictwo

Na terenie miejscowości Palczowice istnieją sieci:

- wodociągowa;
- gazowa;
- kanalizacyjna;
- energetyczna : wysokiego napięcia – 400kV biegnąca z południa na północ, średniego napięcia –15kV z południa w kierunku północno-zachodnim;
- telefoniczna

Obecnie w miejscowości Palczowice większość budynków objętych jest zorganizowanym wywozem odpadów. Mieszkańcy uczestniczą w akcji segregowania odpadów komunalnych . Transport publiczny zapewniają PKS Oświęcim, PKP oraz inni przewoźnicy wykonujący transport regularny osób.

Znaczną powierzchnię miejscowości w tym przede wszystkim jej część północną oraz na zachód od kompleksu stawów zajmują tereny użytkowane rolniczo oraz łąki. Głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest jednak praca w pobliskich zakładach np. eksploatacji kruszyw, praca na roli to dodatkowe zajęcie.

Kapitał społeczny i ludzki

Organizacje zrzeszające mieszkańców:

Na terenie Palczowic działają:

1. Ludowy Klub Sportowy Palczowice (liczy ponad 50 członków). Powstał jako inicjatywa mieszkańców a głównym celem działania klubu jest:
 - rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu,
 - współdziałanie w wychowaniu swych członków i mieszkańców środowiska,
 - czynny udział w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym
2. Stowarzyszenie Rozwoju Miejscowości Palczowice – organizacja ta prowadzi Niepubliczne Przedszkole w Palczowicach, a głównymi celami stowarzyszenia są:
 - wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Palczowice;
 - wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w lokalnej społeczności;
3. Koło Gospodyń Wiejskich w Palczowicach – zakres działania organizacji obejmuje -
 - obronę praw oraz reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy społeczno-zawodowej sytuacji kobiet wiejskich i ich rodzin;
 - wyrównywanie szans, inicjowanie i podejmowanie różnych działań na rzecz poprawy warunków życia, pracy i ochrony zdrowia kobiet wiejskich ich rodzin,

- prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej, upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie,
- rozwoju różnych form pomocy społecznej,
- rozwój przedsiębiorczości wśród kobiet,

III. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ korzystne położenie na trasie szlaku architektury drewnianej ➤ tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną: wodociąg, kanalizacja, gaz, energetyka ➤ położenie przy drodze krajowej nr 44 i powiatowej Smolice-Palczowice, linia kolejowa, ➤ posiadanie infrastruktury sportowej - boisko LKS Palczowice, ➤ posiada tereny pod infrastrukturę campingową ➤ otoczona lasami, stawami, ➤ zabytki: kościół pw św. Jakuba, kopiec Grunwald, ➤ rozpoczęte prace w zakresie projektu „Dolina Karpia”, ➤ występowanie zasobów naturalnych kopalnych; ➤ tradycja wikliniarstwa, ➤ potencjał w zakresie rozwoju turystyki oraz rekreacji – różnorodność przyrodniczo – krajobrazowa i kulturowa, ➤ położenie w sąsiedztwie dużych źródeł ruchu ➤ dobrze rozwinięta sieć dróg lokalnych, ➤ dostęp do telefonii stacjonarnej i bezprzewodowej, ➤ dobre funkcjonowanie placówek oświaty (szkoły), , ➤ istnienie i sprawne funkcjonowanie organizacji społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rosnące bezrobocie, ➤ zbyt mała liczba parkingów ➤ zły stan techniczny obiektów publicznych, ➤ zagrożenie powodziowe, ➤ zły stan techniczny dróg oraz niedobory w zakresie infrastruktury okołodrogowej, ➤ mała podaż lokalnych miejsc pracy, ➤ niski poziom wykształcenia ludności, w tym bezrobotnych, ➤ zubożenie społeczności lokalnej, ➤ wysoki odsetek ludności utrzymującej się z rent i emerytur, ➤ słaby dostęp do nowoczesnych technologii, w tym internetu.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ możliwość pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej, ➤ możliwości przestrzenne do zorganizowania zaplecza campingowego, ➤ promocja miejscowości przez mieszkańców, ➤ systematyczna budowa chodników, dróg, parkingów i placów – oznakowanie ścieżek spacerowych, rowerowych, ➤ wzrastające znaczenie uprawiania aktywnej turystyki, ➤ rozwój alternatywnych, pozarolniczych źródeł utrzymania – w tym eko i agroturystyki ➤ rozwój turystyki poprzez optymalne wykorzystanie walorów kulturowych – zabytki oraz środowiskowych, ➤ rozwój branży turystycznej tworzącej nowe miejsca pracy, ➤ budowa lepszego wizerunku miejscowości ➤ wzmocnienie więzi lokalnych poprzez działania rewitalizacyjne, ➤ rozwój przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kryzys gospodarczy i widmo recesji ➤ starzejące się społeczeństwo ➤ brak parkingów przy zwiększającej się liczbie pojazdów ➤ zagrożenie klęskami żywiołowymi; ➤ trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej (m. in. wysokooprocentowane kredyty, zawile i niestabilne przepisy prawne, bankowe), ➤ brak perspektyw zatrudnienia w otoczeniu gminy - niska dynamika wzrostu miejsc pracy, ➤ niski przyrost naturalny – postępujący proces starzenia się społeczeństwa, ➤ wzrost zagrożenia rozwojem patologii społecznych; ➤ zagrożenie ekologiczne - w wyniku wzmożonego ruchu kołowego (spaliny, drgania, hałas).

III. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji.

1. Podniesienie poziomu cywilizacyjnego obszarów wiejskich przez rozbudowę Domu Ludowego z siedzibą LKS Palczowice w miejscowości Palczowice.

Istniejący budynek Domu Ludowego pełni rolę centrum oświatowo-kulturalnego. Mają tu siedzibę LKS Palczowice, koło gospodyń wiejskich, a w przyszłości planuje się otwarcie Akademii Regionu – Centrum Historycznego, gdzie powstanie wystawa poświęcona historii regionu i umożliwiona zostanie organizacja multimedialnych warsztatów i konferencji. Planowane jest również otwarcie pracownik wikliniarskiej nawiązującej do tradycji miejscowości. Rozbudowa polegająca na zadaszeniu zewnętrznej klatki schodowej prowadzącej na piętro budynku obejmuje również wykonanie ścianek działowych, wymianę drzwi wewnętrznych, wykonanie schodów wewnętrznych, wymianę instalacji wewnętrznych: wod-kan, co, elektrycznej oraz docieplenie ścian zewnętrznych budynku. W zakresie robót zewnętrznych planuje się rozbiórkę wschodniej części budynku Domu Ludowego. Roboty te umożliwią rozdzielenie pełnionych przez budynek funkcji w sposób uniemożliwiający ich kolizje. W ramach zadania wykonane zostaną również kanalizacja deszczowa oraz planowane jest wyposażenie technologiczne i meblowe budynku. Cel zadania : poprawa jakości życia mieszkańców, przez poprawienie cech funkcjonalno-przestrzennych oraz dostępności do obiektów użyteczności publicznej. Realizacja zamierzenia pozwoli aktywizować obszary wiejskie, stworzy zaplecze infrastrukturalne dla rozwoju społeczności lokalnej, a tym samym zaktywizuje środowisko społeczne rozwijając zasoby ludzkie. Poza tym zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprawi estetykę otoczenia.

Harmonogram realizacji: od 2010 r. do 2012 r.

Koszt inwestycji : ok. 1.205.000 zł, w tym: wyposażenie – 126.000 zł.

Planowane źródła finansowania : budżet Gminy Zator, środki z funduszy Unii Europejskiej.

2. Rozbudowa drogi gminnej nr K510462 Palczowice – Smolice

Rozbudowa jednego z najważniejszych ciągów komunikacyjnych miejscowości prowadzącego do historycznego pomnika znanego pod nazwa kopiec Grunwald. Prace polegać będą na budowie ścieżki rowerowej oddzielonej od jezdni pasem zieleni, budowie oświetlenia ulicznego, kanalizacji opadowej a także przebudowie istniejącej sieci uzbrojenia podziemnego. Łączna długość drogi około 1,6km.

Cel: poprawa dostępności mieszkańców do centrum miejscowości, a także stworzenie infrastruktury dla rozwoju eko i agroturystyki oraz zapewnienie wzrostu atrakcyjności turystycznej miejscowości.

Harmonogram realizacji: 2010-2013

Koszt inwestycji: szacunkowy koszt zadania około 3,5mln zł.

Planowane źródła finansowania : budżet Gminy Zator, środki z funduszy Unii Europejskiej.

3. Odnowa i rewitalizacja lokalnego pomnika historycznego „Kopiec Grunwald” w Palczowicach

Historyczny pomnik - „Kopiec Grunwald” zlokalizowany jest w pobliżu kompleksu stawów rybnych, co przyczynia się do możliwości wyeksponowania pomnika jako atrakcji turystycznej. W związku również z faktem, że „Kopiec Grunwald” położony jest na trasie szlaku rowerowego planowane jest jego rewitalizacja. Prace związane z odnową pomnika polegać będą na umocnieniu skarp geowłókniną i obsianiu ich trawą, remoncie schodów, wykonaniu barieryk wzdłuż schodów i wokół płyty górnej, remoncie chodnika, plantowaniu terenu wraz z montażem lampy oświetleniowej oraz montażem ławek parkowych. W zakresie samego pomnika – odnowienie konstrukcji cokołu pomnika wraz z napisem i mieczami,

Cel: podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości, a także poprawa dostępności mieszkańców i turystów do miejsca pamięci. Realizacja zamierzenia poprawi walory estetyczne miejsca lokalizacji pomnika, zwiększy jego dostępność i uatrakcyjni miejscowość.

Harmonogram realizacji: 2010-2011

Koszt zadania: szacunkowy koszt zadania 165.000zł

Planowane źródła finansowania : budżet Gminy Zator, środki z funduszy Unii Europejskiej.

4. Budowa parkingu w centrum Palczowic

W związku z brakiem zaplecza parkingowego w miejscowości Palczowice planuje się budowę miejsc postojowych dla samochodów, który obsługiwał będzie tereny sportowe, użytkowników Domu Ludowego, szkoły. Budowa parkingu wpłynie pozytywnie na kształtowanie wizerunku i funkcjonalności a także dostępności terenu Palczowic. Posłuży on zaspokajaniu potrzeb mieszkańców jak również odwiedzających Palczowice turystów. W zakresie robót planowane jest wykonanie ponad 30 miejsc postojowych wraz z drogami dojazdowymi, ścieżkami pieszymi oraz zagospodarowanie zielenią urządzoną. Przewiduje się również usytuowanie na terenach zielonych ławeczek parkowych,.

Cel: zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości, dostępności dla turystów a także zaspokojenie potrzeb mieszkańców.

Harmonogram realizacji: 2011-2012

Koszt zadania: szacunkowy koszt zadania: około 150.000zł

Planowane źródła finansowania : budżet Gminy Zator, środki z funduszy Unii Europejskiej.

5. Zagospodarowanie i wyposażenie boiska szkolnego oraz placu zabaw dla dzieci

Zadanie ma na celu poprawę podstawowych elementów infrastruktury technicznej i sportowej, udostępnienie przestrzeni sportowej i rekreacyjnej mieszkańcom miejscowości, w tym przede wszystkim dzieciom i młodzieży.

Harmonogram realizacji: 2012-2015

Koszt zadania: szacunkowy koszt zadania: około 260.000zł

Planowane źródła finansowania : budżet Gminy Zator, środki z funduszy Unii Europejskiej.

6. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Palczowice przysiółek Rabusiowice

Celem zadania jest poprawa podstawowych elementów infrastruktury technicznej, co przyczyni się do poprawy warunków życia społeczności.

Harmonogram realizacji: 2013-2017

Koszt zadania: szacunkowy koszt zadania: około 3.000.000zł

Planowane źródła finansowania : budżet Gminy Zator, środki z funduszy Unii Europejskiej.

7. Modernizacja i przebudowa infrastruktury wokół zabytkowego drewnianego kościoła oraz odnowa i konserwacja obiektu.

Celem zadania jest poprawa otoczenia wokół zabytkowego, drewnianego kościółka p.w. Św.Jakuba z 1894 roku poprzez utwardzenie terenu z kostki wokół kościoła oraz terenu obok kościoła z przeznaczeniem na miejsca postojowe. Zamierzenie obejmuje również wykonanie podświetlenia kościoła w celu wyeksponowania zabytkowej architektury obiektu. Podstawowym celem realizacji zamierzenia jest rewitalizacja obiektów wpisanych do rejestru zabytków i wyeksponowanie obiektów tworzących centrum sołectwa.

Harmonogram realizacji:2013-2017

Koszt zadania: szacunkowy koszt zadania: około 80.000zł

Planowane źródła finansowania: Parafia Palczowice, budżet Gminy Zator, środki z funduszy Unii Europejskiej.